

will kodus 50—60 %, mabrikus umbes 75—80 % omast rasfusest kantab. Willa hulg suurus on mitmesugune, lastimat tõuuga lammaste juures suurem kui alamate seltside juures.

Lammaste pesemise wesi on väga tähtis, sellepärast piame siin temast nature juttu tegema. See sees ei tohi mitte niisugusi olust olla, mis willa rasva ehit muu lõmpsu sulamist takistavad. Niisugused takistajad on lõige pealt wees olewad lubja soolad. Sellepärast peab pesuwesti enne lõbitatutama, kus seal mitte lupja sees ei ole. Selleks wöetangu üleslaasti täis wett ja walatagu finna supilusila täis seebipiiritust (Seifenspiritus) sisse. Mida tumedamaks nüüd wesi lähab, seda enam on seal lubja- soolari sees. Puhdas wihma- ehit lumeweest ei lünni seebipiirituse juure walamisel midagi mudast karvo, lähab see wesi pärast poolt tumedaks, siis tuleb see teistest olustest. Seebipiiritust wöib igast aptegist osta ehit ka järgmise kirja järele ise walmistada: Wöetangu $\frac{1}{4}$ naela liht kodussepi, lõigatagu ta tükilestel, pandagu need pooltoobilise pudeli sisse ja walatagu finna $\frac{1}{2}$ forterit pöletatut viina peale. Lahtiselt finni pandud pudel pandagu soodasse lohta, raputatagu wedelikku sagedaselt ümber ja kui seep. nii palju kui wöimalik, sulanud, walatagu selge wedelik pealt ära ja pandagu paigale.

Kui lubjaolulist wett lammaste pesemisest pruuftima piab, siis tõsfutagu, kui tiik mitte liiga suur ei ole, wett kaal, naatroni (sooda, tipitajat naatroni (Aegnatron) ehit seebiliwi 1000 fantjala wee lohta 3 puuda ehit 0,16 protsentti) ehit ammoniaku läbi parandada. Lõige odawam ja loomulikum oleks muidugi kaal ja tema seebisarnated übendused, mis willaräbus on. Seda wöib aga üksi siis saada, kui enne seda teatawas tiigi wees juba üfsjagu lambaid ära pesta ja sealabi wesi pehmets ja pruugitawaks tehti. Kui mõnel naabri mebel ise lammaste pesulohta ei ole, siis lastagu teda esite oma lambaid tiigis peseda. On ära nähtud, et see wesi lammaste pesemisest lõige parem on, mille sees enns hult lambaid ära pesta.

Lõigeparemast pesuwett wöib aga siis saada. Kui mitte lambaid ise, vaid niidetuid willu pesetasse. Selle juures on ka palju tervem, paraja soojusega tarwilise hult saada. Lammaste pesemise läbi saavad lambad ise suurt labju. Paraja willadega lomba seljas on peale pesemist umbes 10 naela wett. See wesi piab kõit ära aurama. Lõige selle wee aurulis muutmiseks on oga umbes 6040 soojuse arwu (Calorien) tarvis ja see piab kõit looma kebast tulema. Willu wöib lihtsas katlas ehit törras rasvast puhastada, milles leheline wesi auru läbi soojendatud saab. Soojust ei aeta aga mitte lõrgemale kui 30—50 Celsius graadini*). Selles soojuses pestalisse willa umbes 15 minutit.

Uuemal ajal pruugitakse willa rasvast puhastamiseks soodat. Selle juures — iseäraniz soojuses — piab hästi ettevaaatlik oldama. Sooda puhastab kõll hästi willa, aga teebs ka suurema soojuse ja rohlemaga sooda juures faredaks ja murduvalks; need omadused ei kõlba aga mitte kordata willelise. Et soodat pehmendada, pandagu talle seepi juure.

Professor Henneberg annab nõuu, järgmiselt willa pesemise wett walmistada: Sulatatagu 100 naela wihma wee sees 3 naela seepi ja 2 naela fristassilist soodat ära. See sula aetagu wass katlas $30-50^{\circ}$ Celsius soojamöötja järele soojaks, finna puistatagu willad sisse ning segatagu neid seal 15—20 minutit ümber. Peale seda pestagu willad külmas wees hästi ära. Ühe naela willade jaoks wöetangu umbes 12—20 naela foddaseebiwett. Seda wett wöib mitmel korral pruuftida, ometi ei jääda ta viimasteks enam puhtaks ja see on selle pesemise viisi juures see wiga.

Kui aega kõllalt on, siis oleks järgmine aegamööda aitav pesemine soovitada. On willad langeste rasvased, siis wöetangu willa rasfuselohta 5 % sooda (s. o. kaaluvald willad 100 g, siis wöetangu 5 % sooda) ja su-

*) 4° Reomüri soojust = 5° Celsius järel.